

2

ביה"ס למשפטים, המכללה האקדמית נתניה

משפט חוקתי (מסלול ערב) – ד"ר שרון וינטל**מבחן מסכם – מועד א' – תשע"ה (27.7.2015)****הנחיות כלליות:**

1. הזמן המוקצב לפתרון המבחן הוא שלוש וחצי שעות לא תינתן הארכה.
  2. הבחינה בספרים פתוחים.
  3. נא לכתוב על צד אחד בלבד בכתב ברור ומסודר. יש להשאיר שוליים סבירים.
  4. אורך הבחינה לא יעלה על 8 עמודים (לבחינה כולה). חריגה לא תיבדק. המכסה מחושבת לפי 15 מילים לשורה. האורך המרבי אינו נדרש לצורך כתיבת תשובה מושלמת לבחינה!!
  5. שימו לב: המשקל של השאלות השונות אינו זהה.
  6. נא לכתוב קצר ולעניין. כל המוסיף גורע.
- בהצלחה!!**

שאלה 1 – (50 נקודות)

סעיף 5 לחוק המפלגות, קובע היום כי:

"לא תירשם מפלגה אם יש במטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע, אחת מאלה:

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
- (2) הסתה לגזענות.
- (2א) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.
- (3) יסוד סביר למסקנה כי המפלגה תשמש מסווה לפעולות בלתי חוקיות."

אירוע:

לאחר ש"חוק החרם" לא השיג את מטרותו, וקריאות לחרם כלכלי על ישראל רק גברו, מגיש חבר הכנסת דן ישראלי הצעת חוק תיקון חוק המפלגות, תשע"ה – 2015 (הצעת חוק פיקטיבית), ולפיה בסעיף 5 לחוק המפלגות (המצוטט לעיל) יתווספו סעיפים קטנים (4) ו-(5), הקובעים עילה חדשה לשלילת רישום מפלגה, ואלה לשונם:

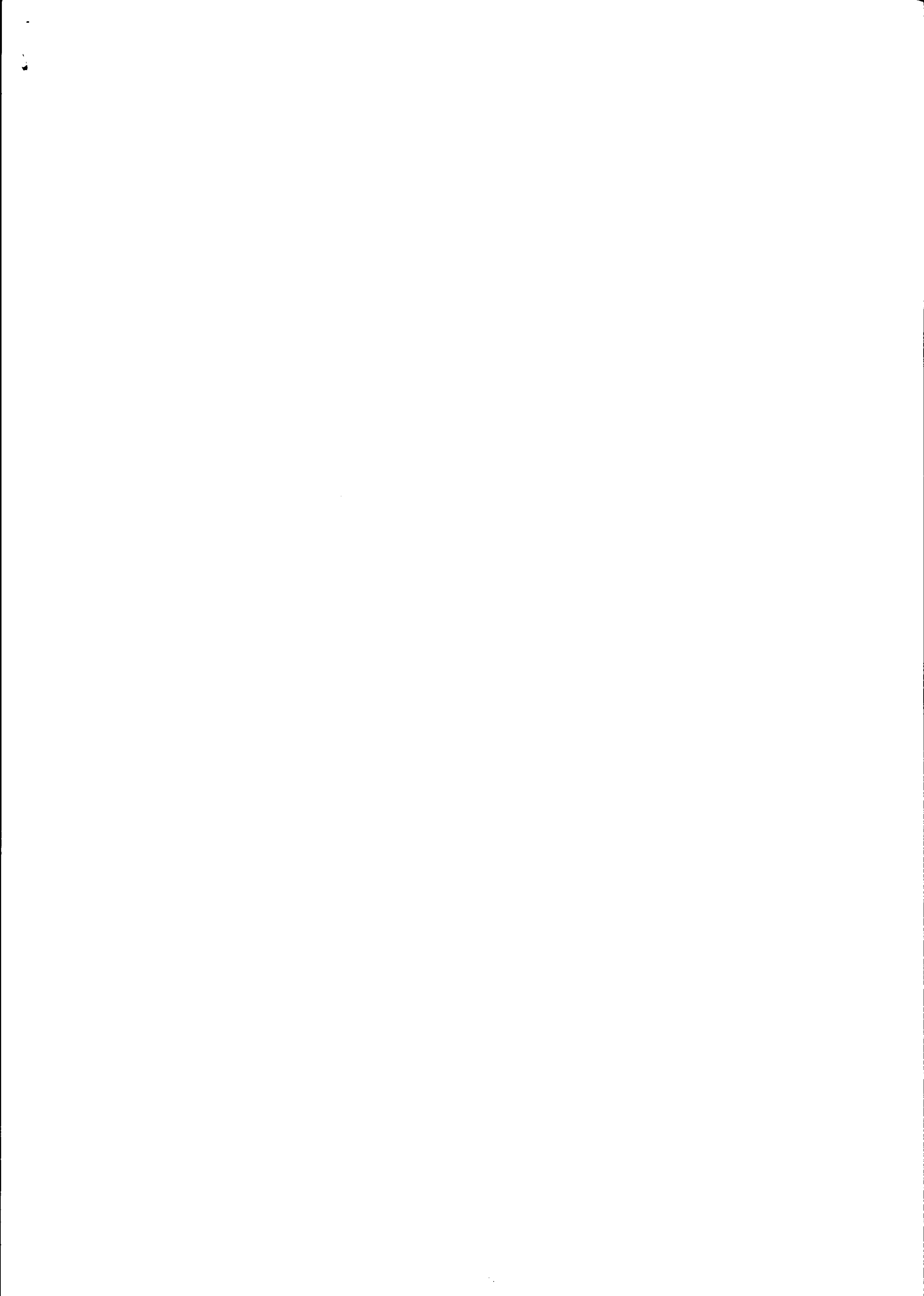
- "(4) מפלגה שמי מחבריה קרא לחרם כלכלי כנגד מדינת ישראל.
 (5) חוק זה תקף על אף האמור בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו."

סעיף (א): (15 נק')

יושב ראש הכנסת מחליט להסיר את הצעת החוק מסדר יומה של הכנסת בשל היותה הצעת חוק השוללת את קיומה של המדינה כמדינה דמוקרטית. חבר הכנסת ישראלי עותר לבג"צ כנגד החלטה זו. דונו בשאלות המשפטיות המתעוררות בעתירה.

סעיף (ב): (25 נק')

עתה הניחו כי הצעת החוק עוברת בכנסת, וכי האגודה לזכויות האזרח עותרת לבג"צ בטענה כי סעיף קטן (4) שהוסף לחוק המפלגות אינו חוקתי נוכח סתירתו לכאורה לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. דונו בשאלות המשפטיות המתעוררות בעתירה בכל אחד משלבי הבחינה החוקתית.

סעיף (ג): (10 נק')

הניחו עתה כי החוק מהווה פגיעה גם בעיקרון השוויון בבחירות המעוגן בסי' 4 לחוק יסוד: הכנסת (הערה: אין צורך לבדוק את שלב א' של הבחינה החוקתית!!), וכי הוא התקבל ברוב של 65 חברי כנסת בשלושת הקריאות. האם עובדה זו עשויה להשפיע על שאלת חוקתיות סעיף קטן (4) שנדונה בסעיף הקודם? דונו בשאלות המשפטיות המתעוררות אגב שאלה זו.

שאלה 2 – (50 נקודות – כל משפט 10 נק')

להלן 5 משפטים המתארים את המצב המשפטי על פי המשפט החוקתי. לגבי כל משפט דונו האם המשפט נכון כולו, נכון חלקית (הסבירו איזה חלק נכון ואיזה לא) או שגוי כולו. נמקו את התשובה והתייחסו לחלקי המשפט המסומנים בקו תחתון.

- (1) מליאת הכנסת אינה מוסמכת להסיר את חסינותו הדיונית של חבר הכנסת בשל העובדה שדחף חייל צה"ל במהלך השתלטות הצבא על משט מחאה לעזה (דחיפה המקיימת את העבירה של הפרעה לחייל במילוי תפקידו), שכן עומדת לו חסינותו המהותית.
- (2) הכנסת אינה מוסמכת לחוקק תיקון לחוק יסוד: הכנסת שיאריך את תקופת כהונתה של כל כנסת לעשר שנים, אולם "אסיפה מכוונת מקורית" יכולה להחזיק בסמכות כזו.
- (3) טעה בית המשפט שהורה לגנוז ספר (למנוע את פרסומו) המתאר רומן שהתקיים במציאות בין המחבר לבין מי שהיתה חברתו לחיים המתאר פרטים אינטימיים של מערכת היחסים באופן המאפשר למקורביה של האישה לזהותה, וזאת נוכח הפגיעה הגרעינית בחופש הביטוי.
- (4) שר החינוך צריך לסרב לבקשה של עולים ממדינות ברית-המועצות לשעבר לקבל רישיון להקמת בית-ספר יסודי בו ילמדו התלמידים בשפה הרוסית.
- (5) העותרים, המבקשים לבטל את החוק הפוטר חלק ממוסדות הלימוד החרדיים מהחובה ללמד לימודי ליבה (כמו מתמטיקה ואנגלית), באים לבית המשפט בשם הזכות השלילית של הנער החרדי להבטחת חינוך מתקדם המאפשר שילוב בשוק העבודה המודרני המעוגנת הן במגילת העצמאות והן בחוקי היסוד.

בהצלחה!!

